

Dječji ljubavni romani

Ljekaj, Nikolina

Undergraduate thesis / Završni rad

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Pula / Sveučilište Jurja Dobrile u Puli**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:137:837833>

Rights / Prava: [In copyright](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2022-12-08**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository Juraj Dobrila University of Pula](#)

SVEUČILIŠTE JURJA DOBRILE U PULI
ODJEL ZA HUMANISTIČKE ZNANOSTI
ODSJEK ZA KROATISTIKU

NIKOLINA LJEKAJ

DJEČJI LJUBAVNI ROMANI
ZAVRŠNI RAD

PULA, 2018.

SVEUČILIŠTE JURJA DOBRILE U PULI
ODJEL ZA HUMANISTIČKE ZNANOSTI
ODSJEK ZA KROATISTIKU

NIKOLINA LJEKAJ

DJEČJI LJUBAVNI ROMANI
ZAVRŠNI RAD

JMBAG: 0303056461, redoviti student

Studijski smjer: preddiplomski studij hrvatskog jezika i književnosti

Predmet: Književnost za djecu i mladež

Znanstveno područje: humanističke znanosti

Znanstveno polje: filologija

Znanstvena grana: kroatistika

Mentorica: doc. dr. sc. Kristina Riman

Pula, 2018.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, dolje potpisana Nikolina Ljekaj, kandidatkinja za prvostupnicu hrvatskoga jezika i književnosti ovime izjavljujem da je ovaj Završni rad rezultat isključivo mojega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio Završnog rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz kojega necitiranog rada, te da ikoji dio rada krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Student

U Puli, _____, _____ godine

IZJAVA
o korištenju autorskog djela

Ja, Nikolina Ljekaj dajem odobrenje Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli, kao nositelju prava iskorištavanja, da moj završni rad pod nazivom Hrvatski ljubavni romani koristi na način da gore navedeno autorsko djelo, kao cjeloviti tekst trajno objavi u javnoj internetskoj bazi Sveučilišne knjižnice Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli te kopira u javnu internetsku bazu završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice (stavljanje na raspolaganje javnosti), sve u skladu s Zakonom o autorskom pravu i drugim srodnim pravima i dobrom akademskom praksom, a radi promicanja otvorenoga, slobodnoga pristupa znanstvenim informacijama. Za korištenje autorskog djela na gore navedeni način ne potražujem naknadu.

U Puli, _____ (datum)

Potpis

Ta ljubav je zaista čudna pojava.

Posve mi je izmijenila život i
više ništa nije kao prije.

(Miro Gavran, Zaljubljen do ušiju) Sadržaj

1. Uvod.....	7
2. Dječja književnost.....	8
3. Hrvatska dječja književnost.....	11
4. Hrvatski dječji roman.....	14
5. Ljubavna dječja književnost.....	15
6. Hrvatski dječji ljubavni romani.....	17
6. 1. Sanja Pilić, Jesam li se zaljubila.....	18
6. 2. Miro Gavran, Zaljubljen do ušiju.....	21
6. 3. Šime Storić, Poljubit ću je uskoro, možda.....	24
6. 4. Branka Primorac, Sve zbog Ane.....	26
7. Zaključak.....	28
8. Literatura.....	29
9. Sažetak.....	32
10. Summary.....	33

1. Uvod

Ljubavna je tematika jedna od najzastupljenijih u svjetskoj i hrvatskoj književnosti. Tematika je to koju u novije vrijeme obrađuju i pisci za djecu, međutim dugo su se vremena ljubavne teme smatrale nepogodnima za obrađivanje u djelima dječje književnosti. U novije vrijeme sve više dječjih romana obrađuje i motive ljubavi, međutim uz njih vezuje i druge dječje preokupacije poput školskih i obiteljskih problema, bolesti i sl.

Cilj ovoga rada je utvrditi kako se u pojedinim hrvatskim romanima za djecu i mladež prikazuje ljubavna tematika. Za potrebe rada analizirat će se romani Sanje Pilić *Jesam li se zaljubila?*, Mire Gavrana *Zaljubljen do ušiju*, Šime Storića *Poljubit ću je uskoro, možda* i Branke Primorac *Sve zbog Ane*. Na kraju slijedi zaključak, sažetak i literatura koja se koristila u pisanju ovoga rada.

2. Dječja književnost

Kada govorimo o književnosti, mislimo na jezične tvorevine koje se razlikuju od običnog govora i od govora u ljudskim djelatnostima koje nemaju umjetničku svrhu i funkciju. Književnost je jezična tvorevina koja se godinama mijenja i razvija, a njezini počeci sežu daleko u prošlost. Književnost se veže za riječ „knjiga“, ali nije svaka književnost zapisana. Postoji tzv. usmena književnost koja se razvila mnogo prije pisane književnosti koja je do tada bila nepoznata i rijetka (Solar, 1977).

Jedna od književnosti, koja čini veliku cjelinu unutar pojedinih nacionalnih književnosti, dječja je književnost. U Hrvatskoj ta književnost traje već dulje od dvjestotinjak godina. Crnković je bio među prvima koji je definirao pojam dječje književnosti u hrvatskoj znanosti o književnosti (1990) te ju je odredio kao *dio književnosti... koji obuhvaća djela što po tematici i formi odgovaraju dječjoj dobi (grubo uzevši od 3. do 14. godine), a koja su svjesno namijenjena djeci, ili ih autori nisu namijenili djeci, ali su tijekom vremena, izgubivši mnoge osobine koje su ih vezale za njihovo doba, postala prikladna za dječju dob...* (Crnković 1990:5). Sedam godina kasnije razgraničuje dječju književnost od književnosti za mlade prema tematici i načinu na koji je ona obrađena. Tako su prema njegovom mišljenju teme književnosti za mladež pubertet, tjeskoba odrastanja i problemi na koje mladi nailaze u društvu dok dječju književnost zaokuplja djetinjstvo, igra, prijateljstvo, sretni završetci (Crnković, 1997).

Najjednostavniju i najkraću definiciju dječje književnosti navode Crnković i Težak (2002:7): *Dječja književnost je književnost namijenjena djeci.* U navedenoj definiciji važna su tri pojma: djeca, književnost i namjena.

Dječja je književnost, kao i svaka druga književnost, umjetnost riječi. Kao književnost uopće, i dječja književnost ima svoja vrhunska i slabija djela, ima „teška“ i „laka“ djela, „teške“ i „lake“ pisce. Stoga je potrebno naglasiti da književna djela namijenjena djeci ne bi smjela biti slabije kvalitete, samo zato što su namijenjena mladim čitateljima (Crnković i Težak, 2002).

Djeca su, u odnosu na odrasle ljude, ograničena u tjelesnim mogućnostima i u samostalnosti zadovoljavanja životnih potreba. To znači da autori/književnici koji stvaraju za djecu moraju uzeti u obzir njihove razvojne mogućnosti. Cjelokupni razvoj djeteta i njegovo čitalačko iskustvo važni su elementi u recepciji književnih tekstova. To ne znači da bi u okvirima dječje književnosti pojedine teme trebalo izbjegavati, već treba voditi računa o načinu na koji se teme obrađuju (Crnković i Težak, 2002).

Treći pojam koji sadrži navedena definicija jest namjena. Knjiga je namijenjena djetetu ako svojom tematikom privlači dijete, a svojim izrazom ne nadilazi dječje mogućnosti. U pravilu, takva je djela izdao dječji odjel neke nakladničke kuće i to se djelo u knjižarama i u knjižnicama nalazi na policama namijenjenih djeci (Crnković i Težak, 2002).

Dječja književnost, kao i svako književno djelo, može imati i neknjiževne vrijednosti: može biti odgojna, poučna, može pružati različite informacije. No, treba naglasiti da je temeljna odrednica po kojoj se neki tekst smatra književnim djelom za djecu njezina umjetnička vrijednost (Crnković i Težak, 2002).

Stručnjaci su u počecima svojega razmatranja tekstova koji su recepcijski bili namijenjeni djeci govorili o dječjoj književnosti kao posebnom korpusu književnosti namijenjenom uzrastu od 3 do 14 godina. Zahvaljujući sve izrazitijoj produkciji tekstova za mlade čitatelje, javila se potreba za dodatnim razgraničenjem djela koja su namijenjena djeci, a u prvom se redu odnosila na dob čitatelja, pa je tako uveden pojam književnosti za djecu i književnosti za mladež. U hrvatskoj se književnosti još uvijek veća pozornost pridaje književnosti za djecu, tj. književnosti namijenjenoj čitateljima predškolske i mlađe osnovnoškolske dobi. Djela su najčešće namijenjena mlađima, djeci do jedanaeste, dvanaeste godine. Djeca starije dobi dugo su se vremena, naročito ako se u obzir uzme planove i programe za srednje škole u Republici Hrvatskoj, prilagođavala književnim djelima koja čitaju iskusniji i zreliji čitatelji. Stoga su adolescenti zakinuti za razumijevanje tih tekstova jer slojevitost njihova sadržaja i izraza nije u potpunosti primjerena mlađoj čitateljskoj populaciji. *Ona ostaju kao biseri dječje književnosti, ali na margini kasnijih čitateljskih iskustava, npr. tijekom srednjoškolskoga, osobito gimnazijskoga književnog odgoja i obrazovanja* (Visinko, 2008). Izabrani tekstovi na kojima se provjerava čitanje i razumijevanje pročitanooga uglavnom se temelje na osobnim iskustvima ispitivača, učitelja i profesora, a manje na stvarnim potrebama koje izražavaju učenici. Mlade zanimaju teme kao što su odnosi među ljudima, osobito odnosi među spolovima i među vršnjacima, problemi koji se javljaju u obitelji i u školi, problemi kao što su alkohol, pušenje i droga, nasilje, a ne zanimaju ih teški, zamorni tekstovi koji su opterećeni problemima odraslih (Visinko, 2008).

Dubravka Zima u članku *Adolescentski roman u hrvatskoj književnosti do početaka 2000. godine* (2008) navodi da je Crnković, paralelno s uspostavom definicija i smjernica za promatranje dječje književnosti, pokušao definirati razliku između dječje i adolescentske, odnosno tinejdžerske književnosti, ali taj odnos nije dodatno razradio: *Pri svakom spomenu takve književnosti kod nas se razmišljalo otprilike ovako: pustimo to, jedva smo se izborili za dječju književnost, i nastat će samo nove smutnje ako krenemo govoriti o tinejdžerskoj ili*

estovačkoj književnosti... Ona se nazire u tematici (pubertet, tjeskobe odrastanja, teškoće u prihvaćanju društva), u licima i pristupu tematici i u izrazu. Lakoća pristupa kakvu nalazimo u romanu o djetinjstvu, igra kao zamjena za ozbiljne životne aktivnosti, pothvat u igri kao potvrda junakove vrijednosti, drugarstvo i dječje simpatije, obvezatni uspjeh junaka i sretan završetak u općem ozračju vedrine — sve je to odnio vjetar u romanu za mlade odrasle, baš kao i jednostavan izraz i jezik s eventualno nešto žargona... (Zima, 2008). Ove se Crnkovićeve dvojbe smatraju začecima proučavanja adolescentske književnosti/književnosti za mladež u hrvatskoj znanosti o književnosti. Nakon Crnkovića, nekim su se aspektima adolescentske književnosti bavili Dubravka Težak i Stjepan Hranjec. Hrvatska dječja, odnosno adolescentska književnost korak sa svjetskim trendovima uhvatila je tek u devedesetima, a i u prvoj polovici 2000. godine tabu teme još su uvijek zanimljive i autorima, i čitateljima (Zima, 2008).

Za razvoj književnosti za mlade i odrasle bio je značajan utjecaj Salingerova *Lovca u žitu*, objavljenoga 1951. godine. Po uzoru na glavnoga lika romana, Holdena Caulfielda, književnici počinju stvarati likove s vrlo složenim osjećajima prema svijetu odraslih i identitetom koji se razlikuje od dječjeg identiteta ili identiteta odraslih. Lik se osjeća kao da ne pripada svijetu u kojem se nalazi i počinje stvarati svoj osobni identitet, a potragu za identitetom realizira u borbi protiv pravila i ograničenja koja postavljaju autoriteti odraslih, u potrazi za razvijanjem vlastitih kriterija vrijednosti i sl. (Težak, 2008).

3. Hrvatska dječja književnost

Govoreći o hrvatskoj dječjoj književnosti i njezinoj povijesti, važno je navesti njezinu periodizaciju jer *povijest književnosti ne može opstati bez periodizacijskih kategorija* (Biti, 1997:263). Hrvatskoj se dječjoj književnosti, u dvostoljetnom trajanju, u periodizaciji pristupa s nekoliko polazišta. Prvo polazište polazi od toga da se dječja književnost ni stilski, ni tematski, ni vremenski ne poistovjećuje s književnošću za „odrasle“. Dok „odrasla“ književnost ima višestoljetno trajanje, dječja je književnost nastala tek krajem 18. stoljeća. I zbog ove se činjenice javlja problem, a tiče se književnika koji su istovremeno pisali i za djecu i za odrasle, kao što je npr. Vladimir Nator koji se smatra „modernistom“ pa se postavlja pitanje smatra li se Vladimir Nator i „modernistom“ u dječjoj književnosti. Drugo polazište periodizacije ističe kako se dječjoj književnosti pristupa i s obzirom na njezinu funkciju u pedagogiji djece. Na periodizaciju dječje književnosti utječe i pjesničko umijeće – pripada li jednostavnost izraza nekog teksta dječjoj književnosti? Je li, primjerice, Dobriša Cesarić dječji pisac? Četvrto polazište tiče se dijalektalne književnosti koja je sastavnica hrvatske dječje književnosti. Treba istaknuti činjenicu da je kajkavska i čakavska književnost znatno više prisutna u dječjoj književnosti. Sljedeće polazište ističe da se i dječja književnost promatra u odnosu na europska književna djela, žanrove i sl. Šesto polazište navodi da se dječja književnost piše za djecu, dakle za dob od 3 do 12 godina. Pretposljednje polazište svrstava djela dječje književnosti u „laku“ književnost. Osmo polazište tiče se dječje usmene književnosti, tj. i dječja se književnost nalazila i nalazi u usmenom književnom izrazu, a usmena je književnost i danas izvor za parafraziranje (Vitez, Tadijanović...) i parodiranje (Hitrec, Balog...). No, ona se u pojedinoj literaturi izostavlja ili služi samo kao predložak pisanoj dječjoj književnosti (Hranjec, 2009).

Stjepan Hranjec u *Ogledima o dječjoj književnosti* (2009) navodi da Crnković i Težak (2002) hrvatsku dječju književnost dijele u nekoliko etapa, tj. razdoblja: prvu etapu, okarakterizirana kao doba traženja i pokušaja da se stvori dječja književnost, nagovješćuju krajem 18. stoljeća, točnije 1796. godine, Juraj Dijanić (*Narodyeni dan*) i Anton Vranić (*Mlaissi Robinzon*) slobodnim preradbama njemačkih prepjeva koja imaju didaktičku namjenu, a napisana su starim hrvatskim kajkavskim narječjem. Prvo se razdoblje odvijalo u doba nacionalnog osvješćivanja hrvatske nacije, od brošure Maksimilijana Vrhovca 1813. i traje do 1913. godine. Početkom 20. stoljeća, 1913. godine, Ivana Brlić-Mažuranić (*Čudnovate zgode šegrta Hlapića* 1913. i *Priče iz davnine* 1916.) i Jagoda Truhelka (*Zlatni danci* 1918.) najavljuju procvat hrvatske dječje književnosti (Hranjec, 2009).

Za drugo razdoblje važan je i utjecaj Vladimira Nazora i njegove priče s primorskom i bajkovitom tematikom. Godine 1934. Jagoda Truhelka je objavila roman *Zlatko*, Ivana Brlić Mažuranić *Jašu Dalmatinca* 1937., 1933. godine pojavljuje se Mato Lovrak s romanima *Djeca Velikog Sela* (1946. promijenjen naslov u *Vlak u snijegu*) i *Družbu Pere Kvržice* čime dolazi do preklapanja u razdobljima jer Lovrak pripada trećem razdoblju, Lovrakovom dobu (Hranjec, 2009:19).

Nakon 2. svjetskog rata dolazi komunističko vrijeme koje je nametnulo stav da upravo otad počinje književnost i da ta književnost mora jasno i otvoreno služiti ciljevima nove vlasti. Tadašnja politika „upravljala“ je i knjigom i književnošću. No, nisu svi prihvaćali takav sustav. Ovo sve osjetilo se i u dječjoj književnosti. Započinje novo, četvrto razdoblje u hrvatskoj dječjoj književnosti. Ivan Kušan objavljuje roman *Uzbuna na Zelenom Vrh*, a Grigor Vitez pjesničku zbirku *Prepelica*. Rađa se i nova poetika dječje književnosti – više nije važno da djela imaju didaktičnu, poučavateljsku funkciju, nego su važniji humor, smijeh i groteska. Ovo razdoblje Hranjec naziva Kušanovim i Vitezovim dobom.

Po uzoru na Kušana i Viteza pisali su brojni književnici: Nada Iveljić objavljuje zbirku *Konjić sa zlatnim sedlom* 1967. godine, Višnja Stahuljak *Začarane putove* 1969. godine, Zvonimir Balog pjesničku zbirku *Nevidljiva Iva* 1970. godine, Pajo Kanižaj *Bila jednom jedna plava* 1970. godine, a Sunčana Škrinjarić proznu zbirku *Kaktus bajke* 1970. godine, Luka Paljetak *Miševi i mačke naglavačke* 1973. godine, Hrvoje Hitrec *Smogovci* 1976. godine (Hranjec, 2009).

U radu *Periodizacija hrvatske dječje književnosti i književnosti za mladež od 1919.* Berislav Majhut (2008) periodizira hrvatsku dječju književnost u četiri faze. Prva faza trajala je od 1919. do 1945. godine. Glavni elementi ove faze su pripovijedanje u svescima i njihova prodaja putem trafika. Ovu fazu dječje književnosti s jedne strane karakterizira novi odnos nakladnika i dječjih čitatelja, a s druge utjecaj novih medija koji bitno mijenja književne postupke dječje književnosti. Uvelike se povećava razlika između kanonske i trivijalne dječje književnosti. Ta etapa donosi i raslojavanje dječje književnosti na onu i dalje strogo nadziranu od strane odraslih i na onu koja zbog manjka svake cenzure odraslih zapravo nudi najniže oblike pripovijedanja. Hrvatska dječja književnost podijelila se unutar sebe na „ozbiljnu dječju književnost“ i „petparačku dječju književnost.“ (Majhut, 2008).

Druga faza traje od 1945. do 1956. godine. Ovu fazu obilježava presudan utjecaj izvanjskih čimbenika na dječju književnost. Ti su čimbenici mijenjali cijelo društvo, a isto tako i dječju književnost. Iz potrebe stvaranja nove dječje književnosti slijedio je niz

posljedica od kojih je najizraavnija bila potreba uspostave novog sustava dječje književnosti. Pojedini su autori izbačeni s polica knjižara, a čak su i neke književne vrste došle pod znak pitanja (primjerice novela). Nisu ukinute samo knjižnice i časopisi koji su nastali za vrijeme NDH nego su ukinute i institucije dječje književnosti kao što je dječji časopis. Došlo je do temeljite i radikalne revizije povijesti dječje književnosti (Majhut, 2008).

Treća faza traje od 1956. do 1990. godine. Glavno obilježje treće faze je borba za dječje izvanškolsko, slobodno vrijeme. Glavno pitanje koje se postavlja u ovom razdoblju je kako osigurati da djeca čitaju u svoje slobodno vrijeme književno vrijedna djela. Tek četvrta faza donosi kvalitetnije novosti: dječje slobodno vrijeme pokušava osvojiti mnoštvo mnogih, lako dostupnih i jeftinih medija koji potiskuju dječju književnost (Majhut, 2008).

Četvrta faza odvijala se devedesetih godina koje su donijele radikalne promjene: prelazak iz komunističkog sustava u demokratski, stvaranje hrvatske države te Domovinski rat. Svaki je od ovih čimbenika utjecao na hrvatsku dječju književnost (Majhut, 2008).

4. Hrvatski dječji roman

Riječju, dječji roman je slojevita pripovjedna vrsta dječje književnosti, u kojem su glavni likovi djeca, sa svim svojim doživljajima, strepnjama i nadama (Hranjec, 1998:9).

U podjelama i tipologijama romana ne može se pronaći dječji roman, a ni roman za djecu. Razlog tomu je *posljedak načelnih polazišta i odnosa spram ukupne dječje književnosti, književnosti kojoj se do u novije doba odricala poetička... autonomnost i ta se književnost trpala u nekakvu pedagošku, moralno-didaktičku literaturu* (Hranjec, 1998:8). Dječji je roman vrstovno prihvaćen tek početkom 20. st. Prema definiciji Jože Skoka (1991:339) dječji roman je *razvedena, složena i slojevita „izmišljena“ ili „stvarna“ priča o (dječjem) životu, s akterima koji pretežito pripadaju određenoj uzrasnoj dobi...*

Da bi se neko djelo nazivalo romanom, mora se najprije temeljiti na nekoj „građi“. Bila ona fikcijske ili faksijske naravi, autor na tome temelju stvara priču. Ono po čemu se dječji roman razlikuje od romana za odrasle je fabula koja u dječjem romanu nije toliko složena i razgranata.

Najvažniji element dječjeg romana je naracija koja je uzbudljiva i napeta, a fabula sadrži akcione elemente što odgovara mladim čitateljima koje odlikuju radoznalost, potreba za kretanjem i istraživanjem. Stoga je dječji roman najčešće roman zbivanja (prema tipologiji romana koju navodi Wolfgang Kayseru djelu *Dass sprachliche Kunstwerk*) (Hranjec, 1998:11).

Važne karakteristike dječjega romana jesu fenomen igre i humor. Jednostavnost je još jedna od značajnih odrednica dječjih romana i ona je prisutna na tematskoj, stilskoj i izražajnoj razini.

Skok u *Prizori djetinjstva* (1991) nabraja ove vrste dječjeg romana: (auto)biografski dječji roman, socijalno-akcijski, akcijsko-socijalni, akcijski, pustolovni, kriminalistički, znanstvenofantastični, animalistički, povijesni, omladinski, dječji roman u trapericama, ili tinejdžerski roman, humoristički i ljubavni dječji roman, roman-bajka i ludistički dječji roman.

Dječji roman s početka devedesetih godina razlikuje se od romana dvadesetog stoljeća i romana kakav danas čitamo tematsko-motivskim odnosom. Dječja se književnost „uozbiljuje“ - nekadašnja tematika djetinjstva, najčešće ruralnog, sredinom prošloga stoljeća obogaćena je prikazom urbanog djetinjstva, položajem djeteta unutar njegova prirodnog ambijenta (Vrcić-Mataija, 2011). Romani dvadesetog stoljeća i današnji romani tabuizirano su motivirani: anoreksija, pretilosti, preljub, bolest, rat, smrt, rađanje, spolnost, invaliditet, ovisnosti, homoseksualnosti, nasilja...

5. Ljubavna dječja književnost

Milivoj Solar je u knjizi *Laka i teška književnost* (2005), koja donosi sedam rasprava napisanih u obliku sveučilišnih predavanja, govorio o naporu i lakoći pisanja kako bi objasnio odnos između umjetničke i trivijalne književnosti. Postavlja pitanje što je to što književnost čini „lakom“ – je li to lakoća pisanja, lakoća čitanja ili su sama književna djela laka (Solar, 2005:8). Jedna od bitnih karakteristika koju književnost čini „lakom“, ističe profesor Solar, pisac je koji je napisao djelo koje se uvrštava u „laku“ književnost. Pisac je taj koji je uložio manji napor pišući djelo, tj. na jednostavan je način uspio postići *jasnoću u zapletima, stilsku jednostavnost i preglednost u cjelokupnoj kompoziciji* (Solar, 2005:9). Smatra da *književna djela mogu biti laka ili teška zbog dva temeljna razloga: ili je na neki način teško ono šta ona govore, ili je pak težak način na koji ona govore* (Solar, 2005:11). Dotaknuo se ruskih formalista koji su postavili temelje u znanstvenom proučavanju teorije književnosti i njihovih pretpostavki, te na temelju njih zaključio da je „laki oblik“ skup neoriginalnosti, uobičajenosti, nečega već viđenoga, a karakterizira ga jezik koji je jednostavan i svima razumljiv. „Teški oblik“ „predstavlja“ književnost te donosi zaključak da se ne može nešto smatrati i nazivati književnošću ako nije teško i ne donosi nešto novo, iznenađujuće i začuđujuće (Solar, 2015:12). Nakon aspekta pisca, dolazi i do aspekta čitatelja: *i teški oblik može biti lako razumljiv čitatelju koji je njime ovladao, ali tko može ovladati oblikom koji se neprestano otežava do te mjere da se najzad „uruši“ pod vlastitom težinom?* (Solar, 2015:13). Ali ipak je čitatelj taj koji treba prosuditi, točnije publika.

Djela s ljubavnom tematikom u pravilu se uvrštavaju u u „laku“ tj. trivijalnu književnost. Činjenica da su tekstovi ljubavne tematike često prepoznati kao trivijalni tekstovi tumači se opisima i ponašanjem njihovih glavnih junaka. Oni se, u pravilu, ponašaju u skladu s očekivanjima i društvenim pravilima. Žene uglavnom poštuju i ne krše društvene norme, a muškarci imaju vlastiti sistem vrijednosti u skladu s kojim se ponašaju. U ljubavnim se romanima drži do stereotipa o muškarcima i ženama. Junakinje su poslušne žene-majke, a junaci muškarci-hranitelji. Ženski lik je opisan do detalja, opisane su obrve, trepavice, kosa koja je najčešće plava što asocira na lutku Barbiku (Čolić 1986 prema Šimek 2017).

O odnosu dječje književnosti prema Solarovim tezama o „visokoj“ i „niskoj“ književnosti pisala je Smiljana Narančić Kovač u djelu *Slučaj dječje književnosti*. Ona zaključuje da joj se dječjoj književnosti često pridaje status „niske“ književnosti na temelju triju aspekata: publika, svrha i neposredna blizina dječje književnosti popularnoj književnosti. Smatra se da su popularna i dječja književnost namijenjena neobrazovanom čitateljstvu, tj. djeci i puku koji

se smatraju nedoraslima „visokoj“ književnosti. Ali, upozorava autorica, postoji bitna razlika između popularne i dječje književnosti. Dječja književnost je namijenjena i djeci i odraslom čitatelju jer nudi višestruke interpretativne razine (Narančić Kovač, 2012).

Ljubav je jedna od tema koje su pripadale tabu temama u dječjoj književnosti. Tabu teme ne nastaju kao posljedica zabrana, nego kao posljedica pedagoških dvojbi – jesu li neke teme primjerene za dječju dob. Suvremena književnost pretpostavlja da je sve dopušteno u književnosti, da se o svim temama može slobodno pisati. Zbog toga se danas sve više piše o temama o kojima prije nije bilo upitno pisati: droga, erotika (seks) i začće–rođenje, (neizlječiva) bolest, smrt. Još je više hrvatska dječja književnost šutjela o erotskim temama — spolnosti, dolasku na svijet, seksualnim odnosima; kad je takva tema i bivala aktualizirana, dječjemu čitatelju nudile su se diskretne, samozatajne strukture.

6. Hrvatski dječji ljubavni roman

Teme i motivi ljubavi najprije su prodrli u dječju poeziju sedamdesetih godina sa zbirka ljubavne poezije „dječjih trubadura“ Stjepana Jakševca i Mladena Kušeca, a desetak godina kasnije motivi dječjih ljubavi javljaju se i u proznim djelima. To je stoljećima dominantan motiv u književnosti i umjetnosti uopće koji je izražavan u brojnim varijacijama i postaje sve češćom inspiracijom i dječje književnosti (Težak, 1996: 279).

U dječjem ljubavnom romanu stil je jednostavan, razgovor je svakidašnji, fabula teče glatko i pregledno, kompozicija je jasna, poglavlja su receptivna i kratka što djetetu olakšava čitanje, likovi su prikazani u svakodnevicu – kuća, škola, autor želeći pobliže upoznati čitatelja s likom i predstavlja ga sa svim svojim školskim, obiteljskim problemima, a ponajviše ljubavnim problemima i dogodovštinama.

Miro Gavran piše zbirku *Zaljubljen do ušiju* (1994.), a Zlatko Krilić zbirke *Prvi sudar* (1979.) i *Veliki zavodnik* (1984.) tinejdžerske ljubavne dogodovštine u svojim djelima tematiziraju, između ostalih, Branka Primorac (*Sve zbog Ane*), Sanja Pilić (*Jesam li se zaljubila?*), Šime Storić (*Poljubit ću je uskoro, možda*), Silvija Šesto (*Dnevnik prve ljubavi*), Pavao Pavličić (*Mjesto u srcu*), Mladen Kopjar (*Trenutak s Tanjom*) (Hranjec, 1998). Djela *Zaljubljen do ušiju*, *Jesam li se zaljubila?*, *Poljubit ću je uskoro, možda* i *Sve zbog Ane* bit će detaljnije obrađena u daljnjim poglavljima jer se na temelju tih djela želi prikazati način na koji se ljubavna tematika obrađuje u hrvatskoj književnosti i koja su njezina obilježja.

1.1. Sanja Pilić: *Jesam li se zaljubila?*

Sanja Pilić rođena je 1954. godine u Splitu. Osnovnu školu i Školu za primijenjene umjetnosti završila je u Zagrebu. Objavila je knjige: *Ah, ludnica* (1986), *Tjeskoba šutnje* (1990), *O mama sve najbolje* (1990), *E baš mi nije žao* (1998), *Jesam li se zaljubila?* (2006), *Što cure govore? Što dečki govore?* (2008) itd., te slikovnice: *Vidiš da se moram zabavljati* (1999), *Znatiželjna koka* (2000), *Zaljubljeni medo* (2000), *Stigao je brat* (2006) (Pilić, 2012).

Sanja Pilić dobila je drugu nagradu Večernjeg lista za kratku priču 1981. godine, drugu nagradu Grigor Vitez za knjigu *O mama sve najbolje* (1990), nagradu Ivana Brlić-Mažuranić za knjigu *Mrvice iz dnevnog boravka* (1995) i za knjigu *Zafrkancije, zezancije, smijancije i ludancije* (2001) i ponovno nagradu Grigor Vitez za knjigu *Sasvim sam popubertetio* (2002). Živi i radi u Zagrebu kao samostalna umjetnica (Pilić, 2012).

Roman *Jesam li se zaljubila?* uvršten je IBBY-ja za 2008. godinu. Ovaj roman sa svim obilježjima pripada tipičnom dječjem romanu. Stil kojim je napisan je jednostavan – rečenice su kratke, ali dovoljno jasne kako bi olakšalo čitanje najmlađoj publici. Ta jednostavnost očituje se i u strukturi, gradnji likova i izričaju. Kompozicija je pregledna – podijeljena je na 13 poglavlja koja nisu imenovana, nego su označena samo brojevima. Fabula nije toliko složeno strukturirana. Pripovjedač nije sveznajući, već je glavni lik taj koji nas upoznaje s radnjom, riječ je o ispovjednoj dječjoj prozi, odnosno pisana je iz perspektive djeteta (Hranjec, 1998:297).

Autorica se priklonila standardnoj strukturi dječjeg romana što je vidljivo na tematskoj i kompozicijskoj razini. Naslov romana odaje nam o čemu se u romanu radi. U središtu priče je zaljubljena Zlatka koja sama sebe predstavlja i pripovijeda. Radnja ovog romana smještena je u Zagrebu: *Smjestili smo se u Frankopanskoj br. 5* (Pilić, 2012:8). Upoznajemo i njezinog mlađeg brata Zorana koji ima sedam godina i koji je nemirna duha, mamu za koju Zlatka kaže da je samostalna i samopouzdana žena dvadeset prvog stoljeća, tatu Miroslava koji je vlasnik malog izdavačkog poduzeća, te Zlatkinu prijateljicu Šteficu koja je osjetljiva i uvijek razmišlja samo o dečkima, što Zlatki jako smeta.

Zlatka je trinaestogodišnja djevojčica koja pohađa sedmi razred i koja se neočekivano zaljubila. Njezina ljubav zove se Tomo, dječak kojeg je upoznala na školskom plesu. Kod Zlatke su se rodile simpatije prema Tomi i odlučuje ga zavesti. Smišlja plan zavodjenja, a dio tog plana bio je napraviti Tomu ljubomornim i za to namjeru odlučuje iskoristiti Marija, dječaka koji je gajio simpatije prema njoj. Tijekom šetnje s Marijom, Zlatka saznaje da Tomo

ima curu što ju jako povrijedi: ...pomisao na Tomu, koji negdje na Jarunu ljubi Žanetu, u meni je stvaralo tjeskobu. Pustila sam Gibonnija i prepustila se crnim mislim (Pilić, 2012:109). Zlatka se na kraju romana zaljubljuje u Marija s kojim je doživjela svoj prvi poljubac koji joj se isprva i nije baš svidio: *Ljubljenje je imalo okus nedovoljno pečenog jajeta...* (Pilić, 2012:108).

Zlatka je vrlo zbunjena kada su u pitanju dječaci i pita se s kojeg su planeta oni došli: *S kojeg planeta padaju mladići u naše živote? Što ih podučavaju, kako ih odgajaju da ispadnu takve neodoljive face?* (Pilić, 2012:103). Djelo odiše dozom ironije jer se Zlatka smijala onima koji su zaljubljeni te je bila uvjerena da se ona neće zaljubiti jer smatra da je premlada: *Meni je u sedmom razredu još uvijek preglupo razmišljati o dečkima...* (Pilić, 2012:10) . Zlatka je kao i sve ostale djevojčice, voli se sređivati i šminkati kako bi se svidjela simpatiji: *Mislim na Tomu i kako da ga osvojim. Počela sam se uređivati, promijenila frizuru, napravila rep i podigla šiške da mi ne skrivaju lice. Nabavila sam, tj. uzela mamina sjenila, stavljam na obraze rumenilo, sve da se tobože ne vidi da se šminkam, a šminkam se* (Pilić, 2012:65). Zlatka razmišlja i o svojoj budućnosti i što želi raditi kada odraste: *Razmišljam o budućnosti. Želim li svirati glasovir? Trebam li pročitati lektiru Čuvaj se senjske ruke, a baš mi nije zabavna? I je li pametno uvijek govoriti istinu?* (Pilić, 2012:79).

Škola je u romanu prikazana kao dio dječjeg identiteta: *Škola je čudna ustanova. Katkad mi se čini da daje smisao mom životu. Volim ići u nju... Imam osjećaj da negdje pripadam, da postoji teren koji sam osvojila... Osjećam da postojim zahvaljujući školi, učenje me, zapravo, usređuje* (Pilić, 2012:87). Autorica želi pokazati mlađim čitateljima koji ne vole ići u školu i kojima je škola jedno strašno mjesto da to nije tako i preko glavne protagonistice romana (koji se djeci sviđa, koji vole čitati i kojima se sviđa lik Zlatke) želi potaknuti čitatelje na drukčije razmišljanje. Još jedan segment života koji autorica ističe u ovom djelu je prijateljstvo. Uz čvrsto i iskreno prijateljstvo sve je lakše i ljepše: *Prijateljstva su zanimljiva pojava* (Pilić, 2012:88).

Svi tekstovi Sanje Pilić namijenjeni djeci prepoznatljivi su po jezičnoj igri, otkačenosti i duhovito izokrenutom pogledu na svijet, što je vidljivo i iz ovoga djela (Hranjec, 2006:240).

Sanja Pilić autorica je koja je stvorila novi tip proze u suvremenoj dječjoj književnosti. Njezinu prozu karakteriziraju igra, ležernost, nediscipliniranost i stvaralaštvo. *Međutim, ispod te duhovite i dopadljive jezične postave krije se autoričin napor da se svidi malom čitaču te primjer Sanje Pilić potvrđuje balogovski put do pravog dječjeg teksta – put do doživljaja postići igrom imajući pritom na umu osnovno poslanje toga teksta* (Hranjec, 2006:242).

Sanja Pilić inspiraciju u pronalazi u svakodnevnim mjestima, svakodnevnim dogodovštinama i običnim situacijama koje prenese na papir i interpretira na simpatičan i duhovit način kako bi se svidjelo mlađim čitateljima (Hranjec, 2006:242).

Sanja Pilić na ležeran i duhovit način pripovijeda o ljubavnim problemima i nedoumicama jedne tinejdžerice. Djelo je komponirano jednostavno, autoričin govor je dinamičan, živ, a karakteriziraju ga duhoviti dijalozi i uvjerljivi opisi. *Sanja Pilić se ležerno igra, romanom relaksira, nasmijava mladog čitača* (Hranjec, 1998:300).

Ovaj roman sadrži sve elemente dječje ljubavne književnosti – dominira lik djevojčice u okviru ljubavnih problema. Prikazan je ljubavni odnos između djevojčice Zlatke, njezine prve simpatije Tome, a zatim i njezina ljubav i prvi poljubac s Marijom. U ovom romanu naglasak je na unutarnjim proživljavanjima glavnoga lika, na njegovim razmišljanjima i osjećajima, ali je važan i način na koji se glavni lik ponaša u određenoj situaciji i kako ta situacija utječe na njega. Prikazane su ljubavne emocije koje se kreću od početnog zaljublivanja preko upoznavanja vlastite i druge spolnosti (Vrcić-Mataija, 2011:150).

6.2. Miro Gavran: *Zaljubljen do ušiju*

Miro Gavran suvremeni je hrvatski književnik. Djela su mu prevedena na dvadeset i pet jezika. Dobio je dvadeset književnih nagrada u zemlji i inozemstvu, a među njima i nagradu „Central European Time“, koja se svake godine dodjeljuje najboljim srednjoeuropskim piscima u Budimpešti. Napisao je sedam prozних knjiga za mlade čitatelje: *Svašta u mojoj glavi* (nagrada „Ivana Brlić-Mažuranić“), *Oproštajno pismo*, *Kako je tata osvojio mamu*, *Zaljubljen do ušiju*, *Sretni dani* (nagrada „Mato Lovrak“), *Pokušaj zaboraviti*, *Profesorica iz snova*. Neki od njegovih romana napisani su za odrasle, no rado ih čitaju i mladi: *Zaboravljeni sin* i *Kako smo lomili noge* (Gavran, 2013). U proteklih je petnaestak godina najizvođeniji hrvatski kazališni pisac čije su drame i komedije premijerno igrane širom svijeta, a vidjelo ih je više od milijun i pol gledatelja (Gavran, 2013).

Ljubavni dječji roman *Zaljubljen do ušiju* objavljen je 1994. godine (Gavran, 2013). Roman se sastoji od tridesetak poglavlja. U njemu je Gavran uspješno spojio sve elemente dječjeg romana s temom dječje zaljubljenosti (Hranjec, 1998:275). Poglavlja su naslovljena tako da zainteresiraju čitatelja i odaju o čemu se u poglavlju radi. Poglavlja funkcioniraju kao kratke, ali zaokružene kompozicijske cjeline. Svako poglavlje je cjelovito ispričan detalj, ali sva poglavlja funkcioniraju kao povezana i zanimljiva priča.

Radnja počinje *in medias res*: *Ta ljubav je zaista čudna pojava. Posve mi je izmijenila život i više ništa nije kao prije... Jednostavno, više me ne veseli ništa što me je nekad veselilo, i više mi ništa nije važno od onoga što mi je nekada bilo najvažnije. Toliko je ta ljubav opasna i nezgodna da bih bio stoput sretniji da se nikada nisam zaljubio i postao njen rob* (Gavran, 2013:7). Dakle, već nam na početku glavni lik predstavlja temu djela.

Roman je i dramaturški organiziran. U uvodnom djelu je predstavljena obitelj i njihova selidba u Zagreb. Zaplet se temelji na Marijevoj ljubavi prema Lani i njegovim ljubavnim mukama: *Čak sam se, neugodno mi je priznati, nekada davno prije, smijao prijateljima koji su bili nesretno zaljubljeni... i da se meni tako nešto nikada neće dogoditi. A dogodilo se kad sam se najmanje nadao* (Gavran, 2013:8). Zaplet kulminira odlaskom Marija kod bake, a razrješuje se Laninim pismom (Hranjec, 1998:275). I roditeljske nesuglasice koje su kasnije obnovljene bračnom ljubavlju i veze sestre i brata u funkciji su kontrastiranja dječakovih jada: *I dok su moj brat i moja sestra uspješno otpočinjali nove veze, dok su se moj otac i moja mama slagali kao nikada prije i ulicom ispred našeg stana šetali držeći se za ruke, ja sam živio sve gore i gore, bez ljubavi i sreće* (Gavran, 2013:56).

Mario je uvjeravao i sebe i ostale da nije zaljubljen do trenutka kada saznaje da Lana navodno ima dečka i tada shvati da ne može više lagati samog sebe: *Postade mi jasno da ja volim Lanu i da samoga sebe obmanjujem ne želeći si to priznati* (Gavran, 2013:44).

Mario je uvjerljivo prikazan. Gavran je izvanredno prikazao sve dječje ljubavne boli, strepnje, boli, ljubomore... Pripovijeda se u prvom licu, ali umjesto monologa, naracija je zamijenjena čestim i kratkim dijalozima, i postavljanjem likova u različite situacije (Hranjec, 1998:275).

Gavran je ovom pričom potvrdio kvalitete pravog dječjeg proznog pisca. Fabula teče glatko i pregledno, poglavlja su kratka, a time i razumljiva, dijalog je uvjerljiv i živ. Likovi su prikazani u svojoj svakodnevicu: u školi, a najviše su zaokupljeni svojim obiteljima i simpatijama.

Zbog Gavranove težnja da djeci pruži sretan kraj u ljubavicima, otvara se pitanje poetike dječjeg romana i približuje takvo djelo bajci (Hranjec, 2013:278): *I sada, dok pišem ovu povijest naše ljubavi, čini mi se da će mi se srce raspasti od radosti. Jedva čekam da odrastemo pa da je oženim i učinim potpuno sretnom, jer moj tata uvijek kaže da od svih poklona na ovome svijetu žene najviše vole kad im poklonimo brak* (Gavran, 2013:135). Da bi se ostvario sretan kraj, autor dječjeg ljubavnog romana posuđuje jezik bajke: *To je njegova posebnost spram romana za odrasle, a to je Gavran osjetio i poantno utkao u svoja prozna djela* (Hranjec, 1998:278).

Na kraju knjige nalazi se test (*Test dubine ljubavnog jada*) pod nazivom *Jesi li ti zaljubljen(a) do ušiju*. Test se sastoji od 12 pitanja (*Kako često razmišljaš o osobi koju voliš?, Tvoja ljubav je bolesna. Nema je već tri dana. Što ti osjećaš?...*), a odgovori se boduju, oni koji su skupili najviše bodova zaljubljeni su do ušiju, baš kao i glavni junak knjige, a oni koji imaju najmanje bodova nemaju pojma u ljubavi i preporučuje im se da još jednom pročitaju knjigu te da ne očajavaju jer će ljubav doći kad joj se najmanje budu nadali (Gavran, 2013). Ovakav dodatak dodatno zainteresira mlade čitatelje i potiče da pročitaju ovaj roman, ali i da se opuste poslije pročitanog romana.

Ovo je djelo po mjeri mladih čitatelja jer se mogu poistovjetiti s temom i onime što se događa glavnom junaku kada se zaljubi, ali i *s obzirom na dramsku organizaciju jednostavnog naracijskog tijeka. Nije onda čudno što je obilato korišten priloženi test, a to se vidi po mnogim čitateljskim tragovima na mjestima gdje je upisan maksimalan broj bodova za zaljubljenost do ušiju!* (Hranjec, 1998:276).

Miro Gavran je jasnom i jednostavnom radnjom, ali psihološki uvjerljivom i životnom, prezentirao aktualnu temu današnjice – ljubavni problemi tinejdžera i problemi unutar obitelji. Ali Gavran je optimist i smatra da poteškoće ne moraju uvijek biti nerješive, već je samo potrebna ljubav koja će riješiti sve probleme i učiniti život ljepšim (Hranjec, 1998:168). Već nam sam naslov govori da se radi o ljubavnoj priči, a čitajući djelo upoznajemo *roba ljubavi* (Gavran, 2013:7) koji je isprva neutješan zbog te čudne pojave zvane ljubav, ali se to sve promijeni kada sazna da je njegova simpatija zaljubljena u njega.

6. 3. Šime Storić: *Poljubit ću je uskoro, možda*

Šime Storić rodio se 1943. godine u Čestoj Velikoj kod Vodica. Prva dva razreda gimnazije završio je u Šibeniku, a druga dva u Osijeku. Diplomirao je na Pedagoškoj akademiji u Šibeniku i na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Radio je u desetak hrvatskih mjesta kao prosvjetni radnik.

Objavio je zbirku pripovjedaka *Križ* (1971.), romane *Sprovod kozjom stazom* (1994.), *Slatke suze* (1997.), *Mačka se uvijek dočeka na noge* (2006.)... i dramu *Mrtvac poginuti ne može* (2002.). Dobitnik je treće nagrade (1976.) i prve nagrade (1994.) za kratku priču Večernjeg lista. Danas je u mirovini. Živi s obitelji u Zagrebu (Storić, 2018:147).

Roman *Poljubit ću je uskoro, možda* objavljen je 2000. godine. Roman je osvojio prvu nagradu na Alfinu natječaju za rukopis proznog djela u biblioteci *Knjiga za mladež* te nagradu „Mato Lovrak“ (Storić, 2018:147).

Roman je podijeljen u 28 poglavlja koja su povezana ljubavnom i socijalnom tematikom. Roman *Poljubit ću je uskoro, možda* možemo svrstati u nekoliko kategorija. To je ponajprije ljubavni dječji roman jer donosi tematiku prve dječje zaljubljenosti: *-Ja mislin da si se zaljubija. Spustio sam pogled. Možda sam se i zacrvenio. Ali mi nije bilo krivo što mi je to rekla. Bilo mi je, rekao bih, drago i toplo oko srca* (Storić, 2018:55), roman se može promatrati i iz perspektive socijalno-društvene tematike – roman progovara o problemu debljine s kojim se suočava brojna današnja mladež te o teškoj bolesti. Protagonist je ujedno i pripovjedač.

Šime Storić je uspješno oblikovao priču (iz svakodnevice) o problemu socijalizacije trinaestogodišnjaka Filipa i Livije, ali i o dječjoj zaljubljenosti. Filip je dijete rastavljenih roditelja te ljetne praznike provodi kod bake Klare u Dalmaciji. Suočava se s problemom viška kilograma zbog čega mu mama stalno prigovara: *-Problem se više ne može odgađati! – reče mama... Problem o kojemu je govorila bila je moja debljina. Za doručak i ručak jeo sam, recimo, malo više nego dečki moje dobi, ali sam s večerama pretjerivao. Večerao sam previše, priznajem, ali ja tu ništa nisam mogao. Želudac je tražio, a zubi mljeli sve čega su se dočepali* (Storić, 2018:5). I u školi ga zadirkuju zbog debljine: *Mama je mislila da ja uživam u svojoj debljini. Da je ona bila u mojoj koži kad su za mnom vikali: „Rok-gic, rok-gic! Čuvaj, ide Giconja!, ne bi tako mislila* (Storić, 2018:5).

Kod bake Filip upoznaje nove prijatelje: *Gledali su u mene i postalo mi je jasno da se smiju na moj račun* (Storić, 2018:38) i djevojčicu Liviju koja ima leukemiju. Iz njihovog prijateljskog odnosa razvila se čista i iskrena ljubav, bili su podrška jedan drugom u svim teškim situacijama i uvijek su si pomagali – Livija je pomogla Filipu u borbi s kilogramima, a Filip je nju posjećivao u bolnici. *Pojavu molitve u dječjem romanu, kojoj je podloga Biblija, mogli bismo pridružiti tabuističnim temama budući da je razdoblje od 50-ih do 90-ih godina 20. stoljeća obilježila nezainteresiranost dječje književnosti za biblijske teme* (Hranjec, 2006:262). Tabu temama u ovom romanu može se pridružiti i Livijina bolest i Filipova debljina.

Tema ovog romana može se promatrati s nekoliko razina. Prva je vezana za Filipa i njegov problem debljine, druga tematika je ruralnu svijet u koji je ukorijenjena njegova baka, treću čine društvo Filipovih vršnjaka, a četvrta tematika je poznanstvo s Livijom (Hranjec, 2006:262).

Šime Storić je uspješno i zanimljivo objedinio dvije teme – temu bolesti s ljubavnim događajima. I to je zasigurno utjecalo na popularizaciju ovoga romana među mlađom generacijom jer progovara o problemu debljine, neprihvaćenosti u društvu i teškoj bolesti, ali Storić poručuje da se u nečem lošem uvijek dogodi nešto lijepo i da nije uvijek sve crno i da za sve postoji rješenje, a rješenje je najčešće ljubav. Autor je, dakle, objedinio dvije naizgled različite teme u ljubavnu priču Filipa i Livije.

6. 4. Branka Primorac: *Sve zbog Ane*

Branka Primorac rođena je 5. prosinca 1946. u Zagrebu, gdje je završila Fakultet političkih znanosti i Novinarsku školu. Dugogodišnja je novinarka i urednica „Večernjeg lista“ (Primorac, 1996).

Piše od djetinjstva, još u četvrtom razredu osnovne škole objavila je tekst Kineski paviljon u dječjem časopisu „Radost“, prve književne radove (priče) objavljivala u omladinskom časopisu „Tina“ (1972. – 1973.) pod djevojačkim imenom Branka Matić. Dosad je objavila devet knjiga, romana i priča za djecu i odrasle i jedan stručni priručnik za novinarstvo. Napisala je nekoliko priča i dramu za radio, ali i krimi priče objavljene u VL pod pseudonimom Adela M. Fisher; dobila dvije književne nagrade. Za časopis „Modra lasta“ napisala serijal u deset nastavaka *Martino obećanje*. U posljednje vrijeme imala je više samostalnih fotografskih izložbi, u Zagrebu, Požegi, Grazu, Budimpešti... (Primorac, 1996).

Roman *Sve zbog Ane* nastavak je uspješnog i popularnog romana *Maturalac*. Likove iz *Maturalca* Branka Primorac je u ovom djelu dovela u prvi razred srednje škole. Autorica je razvila vrlo uzbudljiv i napet roman o tipičnim pubertetskim dogodovštinama i ranim ljubavnim jadima. „Nezrele“ mladenačke ljubavi uzrokovale su u ovom romanu osвете, prekide prijateljstava, niz nepromišljenih i nekontroliranih reakcija koje rađaju sukobe što uzrokuje neprekidno zaplitanje radnje. Branka Primorac je roman *Sve zbog Ane* posvetila svojoj djeci Ladi i Draženu (Primorac, 1996).

Roman se temelji na općepoznatoj temi u dječjoj književnosti, prikaz prvih dječjih ljubavi. U središtu je uvjerljiva, iskrena ljubav Marija prema Ani. Branka Primorac stvorila je vrlo čitko djelo (Hranjec, 1998:170). *Sve zbog Ane* vrlo je popularno djelo zbog ležernog stila, naglasak je na događajnosti, izbor teme je uzbudljiv i blizak svima i sve to je Branka Primorac uklopila u kompaktnu narativnu strukturu koja je čitka, pregledna i jednostavna (Hranjec, 1998:154).

Ana Primorac iznijela je aktualne teme među tinejdžerima – ljubav i ljubavni problemi, hormoni koji „divljaju“ u pubertetu i svađe među vršnjacima: *...najbolji prijatelj oteo djevojku, u meni se sve preokrenulo; više nisam bio normalan, već divlji četrnaestogodišnjak. A sve je počelo zbog Ane, bezazlen* (Primorac, 1996:5). Mario, glavni protagonist ovoga djela koji je ujedno i pripovjedač, nesretno je zaljubljen u djevojčicu Anu. Zaljubljeni subjekt ljubav opisuje kao posljedicu puberteta. Mladenačka ljubav u romanu prikazana je kao

nesretna, bolna i komplicirana. Ta ljubav je dovela do rivalstva i svađe nekad najboljih prijatelja Hrvoja i Marija. Mario je bio uvjeren da je njegov prijatelj njemu „ukrao“ djevojku u koju je on toliko bio zaljubljen, a prava istina je, koju saznajemo na kraju romana, da je Hrvoju bilo žao reći Mariju da je Ana zaljubljena u dečka iz višeg razreda: - *A znaš li zašto sam te izbjegavao? – Zbog Ane! – Točno! Zbog nje, ali zato što ti nisam imao snage reći da se ludo zaljubila u maturanta iz naše škole i da za nju poslije njega ništa više na svijetu nije bilo važno* (Primorac, 1996:148). U međuvremenu se Mariju „dogodila“ Zlata, djevojčica koja je bila zaljubljena u njega i u koju se on na kraju zaljubljuje: *Ugurala me u kupaonicu, gotovo do suprotnog zida, a kada više nisam mogao, naslonila se na mene i poljubila me* (Primorac, 1996:111).

Autorica je uspjela jednostavnu temu zakomplicirati brojnim zavrzlamama, svađama, podbadanjima. Fabula teče glatko i pregledno. Ovo djelo najbolje prikazuje što je sve zaljubljena osoba spremna napraviti. Mario se posvađao s najboljim prijateljem jer je bio uvjeren da mu je prijatelj „ukrao“ curu, špijunirao ih je po gradu, izmislio je priču da je hodao po ogradi mosta te da je zamalo poginuo, a sve kako bi se svidio Ani.

7. Zaključak

Ljubavni motiv jedan je od najzastupljenijih u tematikama književnosti za odrasle pri čemu se često ljubavni romani smatraju trivijalnom književnošću. U dječjoj književnosti te književnosti za mlade otvorenije pisanje o ljubavi i teškoćama koje ona može donijeti svojim junacima javlja se tek u novije vrijeme. Motiv ljubavi i seksualnosti dugo je vremena bio bio tabuiziran.

Treba naglasiti da su se u književnosti za djecu i mladež rijetko objavljivala djela isključivo ljubavne tematike. Osim o ljubavi i prijateljstvu, dječji ljubavni romani hrvatskih autora progovaraju i o ozbiljnijim temama kao što su teška bolest, pretilost, obiteljski problemi i svađe zbog čega se brojni mladi čitatelji mogu poistovjetiti s glavnim junacima.

U radu su analizirani romani: Jesam li se zaljubila?, Zaljubljen do ušiju, Poljubit ću je uskoro, možda i Sve zbog Ane. Na temelju analiza možemo zaključiti da je u njima stil jednostavan, razgovor je svakidašnji, fabula teče glatko i pregledno, kompozicija je jasna, poglavlja su receptivna i kratka što djetetu olakšava čitanje. Likovi su prikazani u svakodnevicu – kuća, škola, s posebnim naglaskom na svojim ljubavnim, školskim, obiteljskim problemima. Ipak, svaki od promatranih romana obiluje optimizmom i poručuje čitatelju da je izlaz iz svih problema ljubav.

8. Literatura

1. BITI, V. (1997.) *Pojmovnik suvremene književne teorije*. Zagreb: Matica hrvatska
2. CRNKOVIĆ, M. (1986.) *Dječja književnost: priručnik za studente i nastavnike*. Zagreb: Školska knjiga
3. CRNKOVIĆ, M. (1990.) *Dječja književnost*. Zagreb: Školska knjiga
4. CRNKOVIĆ, M. (1997.) *Neki problemi i zadaće znanstvenog istraživanja i promocije dječje književnosti u Hrvatskoj danas u: Dječja knjiga u Hrvatskoj danas, Teme i problemi, Zbornik*. Zagreb: Knjižnice grada Zagreba
5. CRNKOVIĆ, M. i TEŽAK, D. (2002.) *Povijest hrvatske dječje književnosti od početaka do 1955*. Zagreb: Znanje
6. GABELICA, M. (2015.) Dječja književnost y generacije. *Hrvatski iseljenički zbornik*. [Online]1 (2015). str.61-74.
Dostupno na: https://bib.irb.hr/datoteka/774822.Djecja_knjizevnost_Y_generacije.pdf.
[Pristupljeno: 16. kolovoza 2018.]
7. GAVRAN, M. (2013.) *Zaljubljen do ušiju*. Zagreb: Mozaik knjiga
8. HRANJEC, S. (1998.) *Hrvatski dječji roman*. Zagreb: Znanje
9. HRANJEC, S. (2006.) *Pregled hrvatske dječje književnosti*. Zagreb: Znanje
10. HRANJEC, S. (2008.) Suvremeni hod hrvatske dječje književnosti. *Kolo*. [Online] 3 (2008).
Dostupno na: <http://www.matica.hr/kolo/309/suvremeni-hod-djecje-hrvatske-knjizevnosti-20531/>. [Pristupljeno: 12. kolovoza 2018.]
11. HRANJEC, S. (2009.) *Ogledi o dječjoj književnosti*. Zagreb: ALFA
12. MAJHUT, B. (2008.) Periodizacija hrvatske dječje književnosti i književnosti za mladež od 1919. *Kolo*. [Online] 3 (2008).
Dostupno na: <http://www.matica.hr/kolo/309/Periodizacija%20hrvatske%20djecje%20knjizevnosti%20i%20knjizevnosti%20za%20mladez%20od%201919./>. [Pristupljeno: 13. kolovoza 2018.]
13. MAJHUT, B. (2015.) Treba li nam nova povijest hrvatske dječje književnosti? *FLUMENSIA: časopis za filološka istraživanja*. [Online] 27 (1). str.189-202.
Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/140820>. [Pristupljeno: 12. kolovoza 2018.]

14. NARANČIĆ KOVAČ, S. (2012.) Slučaj dječje književnosti. *Zbornik radova petoga hrvatskog slavističkog kongresa*. [Online]

Dostupno na: https://www.academia.edu/6785383/Slučaj_dječje_književnosti. [Pristupljeno: 16. rujna 2018.]

15. NEMEC, K. (2006.) Od feljtonskih romana i „sveščića“ do sapunica i Big Brothera. *Zagrebačka slavistička škola*. [Online]

Dostupno na: <http://www.hrvatskiplus.org/article.php?id=1768&naslov=od-feljtonskihromana-i-svescica-do-sapunica-i-big-brothera>. [Pristupljeno: 12. rujna 2018.]

16. PILIĆ, S. (2012.) *Jesam li se zaljubila?* Zagreb: Mozaik knjiga

17. PRIMORAC, B. (1996.) *Sve zbog Ane*. Zagreb: Znanje

18. SKOK, J. (1991.) *Prizori djetinjstva*. Zagreb: NAŠA DJECA

19. SOLAR, M. (1977.) *Teorija književnosti*. Zagreb: Školska knjiga

20. SOLAR, M. (2005.) *Laka i teška književnost*. Zagreb: Matica hrvatska

21. STORIĆ, Š. (2018.) *Poljubit ću je uskoro, možda*. Zagreb: ALFA

22. ŠIMEK, B. (2017.) Trivijalan ljubavni roman u hrvatskoj književnosti: komparativna analiza. *Sveučilište u Zagrebu*. [Online]

Dostupno na: <https://repositorij.hrstud.unizg.hr/islandora/object/hrstud:1225/preview>.

[Pristupljeno: 16. rujna 2018.]

23. TEŽAK, D. (2008.) Dvije spisateljice romana za mlade odrasle. *Kolo*. [Online] 3 (2008)

Dostupno na: <http://www.matica.hr/kolo/309/dvije-spisateljice-romana-za-mlade-odrasle-20529/>. [Pristupljeno: 12. rujna 2018.]

24. VISINKO, K. (2008.) O hrvatskoj književnosti za mladež. *Kolo*. [Online] 3(2008)

Dostupno na: <http://www.matica.hr/kolo/309/o-hrvatskoj-knjizevnosti-za-mladez-20532/>. [Pristupljeno: 12. rujna 2018.]

25. VRCIĆ-MATAIJA, S. (2012.) Prilog tipologiji hrvatskog dječjeg romana. *FLUMENSIA: časopis za filološka istraživanja*. 23 (2). str.143-154.

Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/82461>. [Pristupljeno: 16. kolovoza 2018.]

26. ZIMA, D. (2008.) Dvije spisateljice romana za mlade odrasle. *Kolo*. 3 (2008)

Dostupno na: <http://www.matica.hr/kolo/309/dvije-spisateljice-romana-za-mlade-odrasle20529/>. [Pristupljeno: 14. rujna 2018.]

9. Sažetak

U završnom radu Dječji ljubavni romani analizira se kako se ljubav prikazuje u dječjoj književnosti. Cilj ovog rada je bio prikazati motiv ljubavi kroz romane dječje književnosti. Na temelju ovih djela prikazana tematika ljubavi u hrvatskoj književnosti za djecu i mladež: Jesam li se zaljubila? (Sanja Pilić), Zaljubljen do ušiju (Miro Gavran), Poljubit ću je uskoro, možda (Šime Storić), Sve zbog Ane (Branka Primorac).

Ključni pojmovi: djeca, dječja književnost, dječji roman, ljubav

10. Summary

In the final work Children's love novels is analyzed motive of love in children's literature. The aim of this paper was to present the motive of love through the novels of children's literature. Based on these works, the themes of love in Croatian literature for children and youth are presented: Did I fall in love? (Sanja Pilić), In love to the ears (Miro Gavran), I'll kiss her soon, maybe (Šime Storić), All for Ane (Branka Primorac).

Keywords: children, children's literature, children's novels, love